

Inhoud

INLEIDING	11
1 HET JAAR -57. DE ADUATUCI	25
1.1 De terugtocht der <i>Aduatuci</i>	25
1.2 Volk met forten aan het water	30
1.2.1 <i>Aduatuci</i>	30
1.2.2 Cimbri en Teutones.....	32
1.2.3 Etymologie <i>Aduatuci</i>	36
1.3 De oorlog tegen de <i>Aduatuci</i>	39
1.3.1 De omsingelingswal	39
1.3.2 Oppidum aan de ‘Maas’?	43
1.3.3 De droge zomer	45
2 HET JAAR -57. OPPIDUM ADUATUCORUM.....	49
2.1 <i>Anseremme</i>	49
2.2 <i>Namen</i>	53
2.3 <i>Falize</i>	59
2.3.1 <i>Huy</i> verkeersknooppunt	59
2.3.2 MEYERS, 1855, het rapport.....	62
2.3.3 GÖLER, 1857, het bezoek	64
2.3.4 BOCQUET, 1861, het bezoek	67
2.3.5 ADRIEN HOOK, 1897, de laatste getuige.....	68
2.3.6 FLORENT CHARLES, 1956, de archivaris.....	70
2.3.7 CAHEN-DELHAYE, 1983, het onderzoek	73
3 HET JAAR -57. BELEGERING VAN DE ADUATUCI	77
3.1 Omsingeld	77
3.1.1 Wal met prikkeldraad	77
3.1.2 Eén murus, dubbele poorten	81
3.1.3 Het circumvallum	82
3.1.4 Belegeringstuigen.....	85
3.2 De uitval der <i>Aduatuci</i>	88
3.3 De slavenhandel van CAESAR	91
3.4 Is hier <i>Aduatuca</i> ?	94
4 HET JAAR -54. DE WINTERKWARTIEREN.....	97
4.1 De onverwachte opstand.....	97
4.1.1 Terugkeer uit <i>Britannia</i>	97
4.1.2 Spreiding van de winterkampen	101
4.1.3 Graantekort of strategie	106
4.2 CICERO belegerd	109
4.2.1 De omsingeling van CICERO	109
4.2.2 15.000 pedes?	110
4.3 CICERO gered	112
4.3.1 De grote omweg over <i>Arras</i>	112
4.3.2 Het <i>Arduenna Silva</i> . Vijfhonderd mijl.	115
4.3.3 De brug in het moeras	117
4.3.4 De wadden over ‘Schelde’	121
4.3.5 CAESAR 200 kilometer.....	123

5	HET JAAR -54. HIBERNA VAN LABIENUS.....	133
5.1	<i>In confinio Treverorum</i>	133
5.1.1	Het confinium.....	133
5.1.2	De Franse 'Maas'.....	135
5.1.3	Mengcultuur.....	142
5.1.4	Wadden, markten en heiligdommen.....	144
5.1.5	Besluit.....	156
5.2	CICERO, LABIENUS, SABINUS.....	156
5.2.1	LABIENUS - CICERO zestig mijlen.....	156
5.2.2	SABINUS - LABIENUS een weinig meer.....	159
6	HET JAAR -54. DE FINES DER EBURONES.....	163
6.1	<i>De Eburones</i>	163
6.1.1	Territorium.....	163
6.1.2	Muntzone.....	169
6.1.3	Scheers 31.....	171
6.2	<i>De locatie van Aduatuca</i>	174
6.2.1	De geografie van CAESAR.....	174
6.2.2	Castelli nomen est.....	175
6.2.3	Tussen 'Mosam' en 'Rhenum'.....	176
6.2.4	De <i>fines</i> van hun heerschappij.....	178
6.2.5	Het midden van de <i>fines</i> der <i>Eburones</i>	180
7	HET JAAR -54. AMBIORIX EN CATUVOLCUS.....	183
7.1	<i>Het imperium van AMBIORIX</i>	183
7.1.1	Militair bevelhebber.....	183
7.1.2	Vertaling van <i>imperium</i> door CONSTANS.....	184
7.1.3	De Rix.....	188
7.1.4	De Burgerlijke macht: Principatus.....	193
7.2	<i>De helft van de Eburones</i>	195
7.2.1	Verwantschappen.....	195
7.2.2	Twee helften.....	198
7.2.3	Moieties.....	201
7.2.4	Duale structuren bij de <i>Belgae</i>	204
7.2.5	Morini en Menapii.....	206
7.2.6	Twee koningen.....	207
8	HET JAAR -54. DE NEDERLAAG.....	209
8.1	<i>De valstrik</i>	209
8.1.1	De krijgsraad.....	209
8.1.2	De aftocht.....	212
8.1.3	Retorische format.....	217
8.2	<i>Ondankbaarheid</i>	222
8.2.1	Obses.....	222
8.2.2	Stipendium.....	225
8.3	<i>De schuldigen</i>	226
8.3.1	De bedrieger en de onbekwame.....	226
8.3.2	Sabinus.....	227
8.3.3	Cotta.....	230

9	HET JAAR -53. DE GENOCIDE.....	235
9.1	Terug rust in <i>Gallia</i>?.....	235
9.1.1	De dood van INDUTIOMARUS	235
9.1.2	De militaire sterkte van CAESAR.....	236
9.2	Uitschakelen der bondgenoten.....	241
9.2.1	De Nervii en de Senones	241
9.2.2	De Menapii.....	242
9.2.3	De Treveri	243
9.2.4	De <i>Ubii</i> . Romeinse bondgenoten?.....	244
9.2.5	De <i>Ubii</i> . Bondgenoten van AMBIORIX?.....	248
9.2.6	Germani Cisrhenani.....	251
9.3	De aanval op de <i>Eburones</i>	255
9.3.1	Ten oorlog	255
9.3.2	Het castra <i>Aduatuca</i>	256
9.3.3	Drie colonnes	259
9.3.4	De ‘Scaldis’	261
9.3.5	De guerrilla	265
10	JAAR -53. GERMANI BESTORMEN ADUATUCA	271
10.1	Intussen in <i>Aduatuca</i>	271
10.2	De voorgeschiedenis.....	272
10.2.1	De Tencteri en Usipetes.....	272
10.2.2	Het overstroomde land	275
10.3	De bruggen over de ‘Rhenus’	278
10.3.1	Xanten -55	278
10.3.2	Neuwied -53.....	281
10.4	De <i>Sugambri</i>	283
10.5	De aanval der <i>Germani</i>	289
10.6	Het jaar -51. Aftermath	293
11	BIJLAGE I. GRENS <i>EBURONES, NERVII, ADUATUCI</i>.....	297
11.1	Van <i>Civitas</i> tot Bisdome	297
11.1.1	De wet der bisdommen	297
11.1.2	Het Prinsbisdom Luik	301
11.2	Het Kolenwoud <i>Silva Carbonari</i>	303
11.2.1	Niemandsland	303
11.2.2	‘Rupel’ en het <i>Land van Rien</i>	306
11.2.3	De ‘Dijle’ en de <i>Krommen Haring</i>	309
11.2.4	Graafschap Henegouwen	313
11.3	<i>Entre-Sambre-et-Meuse</i>.....	316
11.3.1	De waterscheiding	316
11.3.2	Lobbès en La Thudinie	321
11.4	<i>Les Castellains te Fontaine-Valmont</i>.....	323
11.4.1	Een Gallo-Romeins heiligdom	323
11.4.2	Het pre-Romeins cultuscentrum.....	327
11.5	Besluit.....	330
12	BIJLAGE II. DE ‘SATIS’	333
12.1	De Graven graven	333
12.2	De ‘Aa’	334
12.3	De ‘Nieuwe Gracht’ of ‘Neuf-Fossé’	335
12.3.1	‘Le-Contre-Fossé-du-Canal-de-Neuffossé’	338
12.3.2	‘La-Melde-du-Pas-de-Calais’ et du ‘Nord’	339
12.4	De ‘Leie’	339

12.4.1	'Fossé-des-crêtes-Lecomte'	340
12.5	De 'Deûle'	341
12.6	De 'Boulenrieu'	344
12.7	De 'Scarpe' en de 'Sensée'	346
12.8	'Satis' wordt 'Scarpe'	347
12.8.1	De grafelijke rijkdommen	347
12.8.2	De 'Scarbiu' of 'Escrebieux'	348
12.9	Het verdwijnen van de 'Satis'	354
12.9.1	De 'Satis'	354
12.9.2	Wie veranderde de 'Satis' in de 'Scarpe'?	354
12.9.3	De bovenloop van de 'Scarpe'	356
12.9.4	Oude benedenloop van de 'Satis': de 'Scarpe'	358
12.10	Benedenloop van de 'Satis': de 'Sensée'	359
12.10.1	De 'Sensée'	359
12.10.2	'La (Petite) Sensée'	361
13	BIJLAGE III. OORLOGSMUNTEN	363
13.1	Enkele begrippen uit de numismatiek	363
13.2	Munten slaan	365
13.2.1	Juno Moneta	365
13.2.2	Munten slaan	366
13.2.3	De staters van PHILIPPUS	368
13.2.4	Het muntonderzoek	370
13.2.5	De eerste munten der <i>Belgae</i>	372
13.2.6	De goudschatten der <i>Eburones</i> en <i>Nervii</i>	376
13.2.7	Datering der goudschatten	379
13.3	De Oorlogsmunten	382
13.3.1	Lignes Entremêlées	382
13.3.2	Uniface Scheers 24 Klasse II en III	384
13.3.3	Scheers 29 Klasse I & II. De epsilonstarter	386
13.3.4	Scheers 152 - V Kwartstater	389
13.3.5	<i>Scheers 31, Triskele</i> . munt van de opstand	389
13.3.6	Potin au Rameau, Klasse A	390
13.3.7	Regenbogenschüsselchen	394
13.3.8	Bronzen Munten	395
13.4	Besluit	396
14	BIJLAGE IV CHRONOLOGIE LA TENE	398
	WETENSCHAPPELIJK APPARAAT	399
	Geconsulteerde boeken en tijdschriften	399
	Topografisch materiaal	416
	Lezingen en vertalingen <i>DBG</i>	417
	Teksten van klassieke auteurs	418
	Chronologie	422
	Kaarten, afbeeldingen, schema's	422
	Verklarende woordenlijst	426
	Index	428